

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/93/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721202243
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8721202243.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Elišky Har Tzvi, v právnej veci navrhovateľa 1/ V. K., narodený XX.X.XXXX, bytom H. XXXX/XX J., zastúpený v konaní Advokátskou kanceláriou Hovan a Hospúdko, s.r.o., so sídlom M. Gorkého 8, 052 01 Spišská Nová Ves, 2/ maloletý O. K., narodený XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX J., zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny J., deti rodičov: matka H. C. K., narodená XX.X.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, J., zastúpená v konaní Advokátskou kanceláriou Hovan a Hospúdko, s.r.o., so sídlom M. Gorkého 8, Spišská Nová Ves, a otec a osoba povinná z platenia výživného H. V. K., narodený XX.X.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, J., t. č. bytom Dr. D. P. XX, Z., zastúpený v konaní Advokátskou kanceláriou JUDr. Budziková & JUDr. Dachová, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 41/95, Poprad, v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní otca / osoby povinnej z platenia výživného / proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 10P/111/2021-226 z 10.11.2022, takto

rozhodol:

- Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. s upresnením, že výživné pre V. K. je povinný otec platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k jeho rukám.
- Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch II., III., V..
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zmena úpravy výživného pre oprávnených V. a O.. Matka návrh odôvodnila tým, že naposledy o výživnom rozhodol súd rozsudkom sp. zn. 14P/267/2012 z 9. apríla 2013. Od poslednej úpravy výživného sa na strane V. a O. podstatne zmenili pomery, keďže v čase posledného rozhodovania V. navštevoval G. ročník ZŠ a mal. O. materskú školu. V priebehu konania nadobudol V. K. plnoletosť a stal sa účastníkom konania.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 10P/111/2021-226 z 10.11.2022, v spojení s opravným uznesením č. k. 10P/111/2022-258 z 4.8.2023 tak, že cit.:

„I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 14P/267/2012-78 zo dňa 09.04.2013 v znení rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Cop/17/2013 zo dňa 25.07.2013 v časti vyživovacej povinnosti otca k V. K., nar. XX.XX.XXXX, a k maloletému O. K., nar. XX.XX.XXXX, tak, že z v y š

u j e výživné zo strany otca na V. K., nar. XX.XX.XXXX, zo sumy 250,- eur mesačne na sumu 420,- eur mesačne a na maloletého O. K., nar. XX.XX.XXXX, zo sumy 250,- eur mesačne na sumu 390,- eur mesačne, spolu na obe deti 810,- eur mesačne, počnúc dňom 1.9.2021 až do doby zmeny pomerov, ktoré je otec povinný platiť k rukám matky, čo sa týka mal. dieťaťa vždy k 15. dňu v mesiaci vopred a čo sa týka plnoletého V. K. je povinný platiť na účet, ktorý za týmto účelom zriadi plnoletému synovi matka.

II. D l ž n é výživné za obdobie od 1.9.2021 do 31.10.2022 činí zo strany otca na plnoletého V. sumu 2.380,- eur, ktoré otcovi ukladá uhradiť v lehote 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet plnoletého V..

IV. V prevyšujúcej časti návrh matky zamieta.

V. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.,

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „Zákon o rodine“). O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“).

4. Súd posúdením návrhu matky, potrieb maloletých detí a pomerov na strane otca mal preukázané, že návrh na zvýšenie výživného je dôvodný. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadal na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o deti osobne stará. V konaní zistil, že matka zabezpečuje maloletým (toho času plnoletému V.) výlučnú osobnú starostlivosť, ktorá si aj takýmto spôsobom plní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť, otec sa s deťmi nestretáva, okrem výživného sa nepodieľa vecnými darmi alebo trávením voľného času (napr. spoločnými voľnočasovými aktivitami) na životnej úrovni detí. S prihliadnutím na zistené skutkové okolnosti, a to výlučnú osobnú starostlivosť matky, ako aj na oprávnené potreby detí súd uzavrel že je dôvodné navýšiť výživné. Od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti došlo na strane detí k zmene pomerov v tom smere, že tieto sú staršie, výdavky na deti sa zmenili a zvýšili sa, mal. V. bol v čase posledného rozhodnutia v 2. ročníku základnej školy, teraz je študentom sexty na gymnáziu a dosiahol plnoletosť, mal. O. bol v čase posledného rozhodnutia v materskej škole, teraz je žiakom kvarty na X-ročnom gymnáziu. Zo zákonných ustanovení § 62 ods. 1, ako aj 78 ods. 1 a ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že zmeniť rozhodnutie o výživnom možno vtedy, ak sa menia pomery, a to či na strane osôb oprávnených z výživného, alebo na strane osoby povinnej platiť výživné.

5. Súd považoval za preukázané, že došlo k výraznejšiemu nárastu výdavkov na obe deti, v konaní došlo k nárastu príjmu matky oproti pôvodnému rozhodnutiu, u otca pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť voči synovi L., avšak nedošlo k nárastu príjmu oproti pôvodnému rozhodnutiu. K tejto skutočnosti však súd nemohol v konaní prihliadať, pretože vzhľadom na fakt, že bol primárom gynekologického oddelenia v štátnom nemocničnom zariadení a k zníženiu jeho príjmov došlo z dôvodov len na jeho strane (otec ukončil pracovný pomer so zamestnávateľom na základe dohody), súd na zníženie príjmu otca nemohol prihliadať a akceptovať skutočnosť, že pracuje toho času v súkromnej gynekologickej ambulancii u svojej priateľky, kde pracuje len na polovičný úväzok a dosahuje čistý príjem cca. 900 € v čistom, pretože súd posudzoval možnosti a schopnosti otca v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine s prihliadnutím na obvyklý príjem lekára - špecialistu (gynekológa) s viac ako 20-ročnou praxou a v tejto súvislosti aj podľa zverejnených informácií Ministerstva zdravotníctva SR o prehľadoch platov lekárov (<https://www.aktuality.sk/clanok/VrCauSY/kolko-zarabali-lekari-v-nemocniciach-rezort-zdravotnictva-prehľad-platov>) je zrejmé, že lekár so špecializáciou má 2,3 násobok priemernej mzdy, a teda lekár so špecializáciou a praxou 20 rokov (bez príplatkov) mal príjem v r. 2021 2.511,60 € a v r. 2022 2.605,90 € a v tomto smere súd sa stotožnil aj s argumentáciou právneho zástupcu matky poukazujúcou na aktuálnu ponuku práce pre lekára špecialistu napr. v X. K. na pozícii gynekológa v sume 2.605,90 € základnej mzdy. Matka poukazovala a písomným dodatočným vyčíslením aj preukázala zvýšenie nákladov na obe deti, pričom súd vzal do úvahy, že pri rozpočítaní vyčíslených nákladov na stravu mesačne počítaných pre 3 osoby (240 € na osobu) a v tomto smere rozdelené náklady aj na platby inkasa (70 € na jednu osobu), televízie (13 € na jednu osobu) a hypotekárneho úveru (130 € na osobu), tak u V. a O. predstavujú mesačné náklady na stravu v škole na každého 32 € mesačne, za mobil 30 € mesačne na každého, za nemčinu 40 € na každého, za angličtinu 40 € na každého, za tenis u každého z nich 100 € mesačne, za hygienu na každého 50 € mesačne, plávanie na každého 73 € mesačne a vreckové po 50 € u každého mesačne a ďalej poplatok za B. u V. 40 € a

za basketbal u O. 30 € mesačne, tak je zrejmé, že bez započítania prípadných nákladov na dovolenky v priebehu roka, pričom výdavky na zakúpenie pohonných hmôt sú mesačne 50 €, ostatné výdavky u detí na lieky, ošatenie, či obuv 100 € a ďalšie výdavky, napr. lyže, snowboard, korčule 120 € mesačne a tieto výdavky u detí predstavujú mesačne sumu u každého presahujúcu 900 € bez započítania nákladov na dovolenku, či výlety.

6. Z lustrácie v registri Sociálnej poisťovne mal preukázané, že otec počas obdobia roka 2021 mal v nemocnici v F. hrubý príjem bez odpočítania dane a odvodov za mesiace január až jún 2021 cca. 4.300 €, následne za mesiace júl až október roka 2021 v rozpätí od 772 € do 1.000 €. V spoločnosti L. s.r.o. mal príjem za mesiace január až júl 2021 v rozpätí od 240 € po 400 €, za mesiace august až september 2021 v rozpätí 175 € a 360 €. Matka ako samostatne zárobkovo činná osoba mala príjem za mesiace január až december 2021 v hrubom 3.288,44 € a od októbra 2021 3.322,60 € a zo spoločnosti J. - P. s.r.o. 855 € až po 1.226,39 €. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti súd v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine mal preukázanú zmenu pomerov predovšetkým na strane mal. O. a toho času plnoletého V., ako aj zmenu pomerov na strane matky spočívajúcu v náraste jej príjmov a zmenu pomerov na strane otca v poklese jeho príjmu, na ktorý však súd pri rozhodovaní o zvýšení výživného nemohol prihliadať. Z vyššie uvedených dôvodov preto zmenil rozhodnutie tunajšieho súdu vo veci 14P/267/2012 z 9.4.2013 v znení rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci 16CoP/17/2013 zo dňa 25.7.2013 a zvýšil výživné zo strany otca u plnoletého V. zo sumy 250 € na sumu 420 € mesačne a u mal. O. zo sumy 250 € na sumu 390 € mesačne. Súd v konaní poukázal aj na skutočnosť, že u otca spravodlivo nemožno žiadať, aby celoživotne dosahoval príjem taký, ako má primár gynekologického oddelenia v nemocničnom zariadení, avšak súd nemohol prijať argumentáciu otca pri jeho kvalifikácii a vzdelaní o tom, že pre neho je postačujúci mesačný príjem v rozpätí do 1.000 € v čistom s polovičným úväzkom, a preto v rozhodnutí zohľadnil príjem lekára špecialistu s 20-ročnou praxou podľa preukázaných štatistických údajov, čo v danom prípade zodpovedá schopnostiam otca.

7. Vyčíslil dlžné výživné zo strany otca za obdobie od 1.9.2021 do 31.10.2022, ktoré činí na plnoletého V. sumu 2.380 € (za obdobie 14-tich mesiacov x 170 € = 2.380 €) a u mal. O. sumu 1.960 € (14 mesiacov x 140 €), ktoré uložil otcovi zaplatiť vzhľadom na vyššie sumy v oboch prípadoch výživného, ako aj s poukazom na príjem otca v dodatočnej lehote v zmysle § 232 ods. 3 CSP, a to v lehote 90-tich dní od právoplatnosti rozsudku na účet matky. V prevyšujúcej časti súd návrh matky zamietol, keďže mal preukázané, že zvýšenie výživného na plnoletého V. a mal. O. u oboch až na sumu 500 € nie je opodstatnené, a to v zmysle preukázaných výdavkov plnoletého V., ako aj u maloletého O., preto zamietajúca časť výroku rozsudku sa týka rozdielu medzi priznanou sumou zvýšeného výživného a požadovanou sumou.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

8. Otec ako aj osoba oprávnená z platenia výživného (ďalej len „otec“) v zákonnej lehote podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie a to vo vzťahu k výrokom I., II. a III. s odôvodením, že súd dospel k úvahe o zvýšení výživného z dôvodu, že v danom prípade došlo k zmene pomerov na strane oboch detí. S touto skutočnosťou možno súhlasiť a teda túto nenamietajú. Súd však pri určení výšky výživného nevychádzal z aktuálneho príjmu otca, ktorý (bez vedomosti o podaní návrhu na zvýšenie výživného) zmenil zamestnanie a v čase rozhodovania bol zamestnaný na skrátenej pracovnej úvazok s výškou mzdy v hrubom 1.200 € a v čistom 915 €, keď v predchádzajúcom zamestnaní vykonával funkciu primára na gynekologickom oddelení v X. F., kde dosahoval podstatne vyšší príjem. Z dôvodu, že u otca došlo k zániku pracovného pomeru dohodou a podľa úvahy súdu je jeho aktuálny príjem nepostačujúci, aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Súd teda pri posúdení majetkových pomerov na strane otca nevychádzal z jeho aktuálneho príjmu vo výške 915 € mesačne v čistom, ale svoju úvahu oprel o výšku obvyklého príjmu lekára, gynekológa s viac ako 20-ročnou praxou, kedy ustálil výšku jeho príjmu za rok 2022 na sumu 2.605,90 € mesačne v hrubom. Potom pri výpočte primeranej výšky výživného na V. K. (XX rokov) predstavuje 19 % z predpokladaného príjmu sumu 374 €, teda nie 418 € - 437 €. Skutočná výška percentuálneho podielu vypočítaná súdom je o 44 € až 63 € vyššia. Rovnako tak aj u mal. O. K. (XX rokov) predstavuje aplikovaných 17 % sumu 334 €. Súd teda svoju úvahu oprel o sumu, ktorá bola vyššia o 30 € až 50 €. Súd teda aplikoval metódu výpočtu výšky vyživovacej povinnosti z nesprávnej výšky základu a pri svojom rozhodnutí následne priznal v oboch prípadoch vyššiu sumu, ktorá prichádzala podľa jeho výpočtov do úvahy. Odvolateľ okrem toho namietal, že súd pri úvahe o

výške vyživovacej povinnosti neprihliadol prihliadol na majetkové pomery oboch rodičov, podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine. Poukazuje na to, že aktuálny mesačný príjem matky, ktorý súd vyhodnotil, citujúc z odôvodnenia „...matka ako SZČO mala príjem za mesiace január až december 2021 v hrubom 3.288,44 € a od októbra 2021 3.322,60 € a so spoločnosti J. - P. s.r.o. 855 € až po 1.226,39 €.“ Z takejto úvahy súdu však nie je možné zistiť hodnotu mesačného čistého príjmu matky tak, aby táto bola porovnateľná s predpokladaným príjmom otca, ktorý súd vzal do úvahy. Pri vykázaní príjmu v hrubom (SZČO) za rok 2021 v sume 3.288 € v hrubom po odpočte dane vo výške 20 % ide o príjem v čistom vo výške 2.630 € v čistom. Pri posúdení dôkazov, ktoré matka predložila ako aj s prihliadnutím na zverejnené účtovné závierky, matka mala v roku 2021 priemerný mesačný príjem z podnikania v rámci spoločnosti J. - P., s.r.o., príjem vo výške 85.777 € - výdavky vo výške 56.146 €, teda hospodársky výsledok predstavoval 29.631 € - zaplataená daň 6.366 € = 23.265 €, pretože v danom roku vykázala zisk po zaplatení daní vo výške 23.265 € /12 mesiacov = 1.938 € a pri vyplatení si zisku sa odpočítava ešte 7 % dane, teda - 135 € = 1802 € mesačne v čistom. Teda je nesprávne hodnotenie dôkazov zo strany súdu, kedy tento konštatoval, že matka mala príjem zo spoločnosti J. - P., s.r.o., 855 € až 1.226,39 €, pričom nebolo jasné, či ide o príjem v hrubom alebo v čistom. Nesprávnosť postupu súdu spočíva okrem iného aj v tom, že podľa jeho informácií sa ani daňové priznanie za spoločnosť J.- P., s.r.o., v spise nenachádza. Poukazuje ďalej na to, že súd sa vôbec nezaoberal dôvodnosťou uplatnených daňových výdavkov, ktoré boli odpočítateľnou položkou pri uzavretí účtovnej závierky. Aj napriek tejto skutočnosti matka dosiahla v roku 2021 priemerný mesačný príjem vo výške 2.630 € + 1.802 € = 4.432 € v čistom. Pri porovnaní výšky príjmu otca v odhadovanej výške pri správnom výpočte čistého príjmu v sume 1.969 € mesačne, matka mala v porovnateľnom roku mesačne o 2.463 € v čistom viac ako otec, teda jej príjem bol o 125 % vyšší ako u otca.

9. Odvolateľ ďalej uvádza, že súd rozhodoval bez zdokladovania skutočných výdavkov na oprávnené deti. Navrhoval preukázať aj skutočné výdavky a to hlavne spojené s tenisom. Matka síce predložila potvrdenia o výdavkoch na tenis, ale zároveň na pojednávaní vyhlásila, že syn V. mal úraz a v roku 2021 už tenis nehral. V tej súvislosti aj za rok 2022 predložila zaplataenie výdavkov za tenis, ale len na syna O.. Zároveň súd uznal ako dôvodný výdavok na plávanie vo výške 73 € mesačne na jedno dieťa. K príjmu na strane matky je potrebné ešte poukázať na to, že táto je príjemcom prídavkov na deti, ako aj daňového bonusu. Navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok v rozsahu dotknutom týmto odvolaním zrušil a súdu nariadil nové rozhodnutie vo veci. K odvolaniu pripojil Výpočet čistej mzdy a Výkaz ziskov a strát spoločnosti J. - P., s.r.o., za rok 2021 (zdroj www.finstat.sk).

10. Matka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že s dôvodmi uvádzanými v odvolaní nemožno súhlasiť, ba je toho názoru, že súd prvého stupňa bol k postojom a argumentom otca zhovievavý, a túto zhovievavosť zohľadnil aj pri priznaní výšky výživného. Matka odvolanie voči rozsudku nepodala. V tejto súvislosti navrhuje, aby aj otec seriózne vzal do úvahy § 75 ods. 1 Zákona o rodine, kedy sa pri určení výživného prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania. Otec je nepochybne lekár, v minulosti označovaný ako druhoatestovaný, ktorý niekoľko rokov vykonával funkciu primára nemocnice. Otec v konaní pred súdom deklaroval 21-ročnú prax. Z tejto nemocnice z funkcie primára oddelenia odišiel a ukončil pracovný pomer dohodou. Zhovievavosť súdu vo vzťahu k určenému výživnému vidí v tom, že pri otcovi vychádzal z predpokladaného príjmu vo výške 2 605,90 €, čo však u tohto konkrétneho otca nikdy nebolo pravdou, a ak by zotrval a nerozviazal pracovný pomer dohodou, jeho príjem by bol v súčasnosti oveľa vyšší, len základný príjem bez ďalších príplatkov z titulu výkonu primariátu, prípadne odpracovaných ďalších služieb, predstavuje podľa novelizovaného § 80a Zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti v platnom znení, u lekára pracujúceho v pracovnom pomere na ustanovený týždenný pracovný čas v zdravotníckom zariadení dva a pol násobok priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa priznáva základná zložka mzdy, čo v súčasnosti podľa jej prepočtov by predstavovalo u otca sumu 3 027,50 € v základnej mzde. Reálny príjem otca v čase, kedy bol primárom gynekologického oddelenia predstavoval sumu v čistom viac ako 4 000 €. Navyše otec mohol získať stabilizačný príplatok vo výške 5 000 € brutto. Navrhuje, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

11. Kolízny opatrovník vo vyjadrení uviedol, že trvá na svojom vyjadrení, ktoré predniesol na pojednávaní dňa 10.11.2022 v celom rozsahu. Výdavky, ktoré matka má v súvislosti s výchovou a starostlivosťou o

obe deti majú stúpajúci charakter, či už sa to týka nákladov na ošatenie, obuvi, záujmových aktivít detí, ale vo významnej miere aj nákladov na stravu a tiež na zabezpečenie primeraných podmienok bývania a súvisiacich činností zabezpečujúcich výchovu, starostlivosť o dieťa a chod domácnosti. Ako vyplýva z ustanovenia § 62 Zákona o rodine, vrátane čl. 32 ods.4 Listiny základných práv a slobôd, garantuje právo rodičov vychovávať svoje dieťa a na druhej strane garantuje právo dieťaťa na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Toto právo v sebe zahŕňa okrem iného aj zabezpečenie zo strany rodičov všetkých podmienok materiálnej aj nemateriálnej povahy na to, aby sa mal. dieťa mohlo riadne vyvíjať. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti kolízny opatrovník odporúča Krajskému súdu v Prešove rozhodnúť v prospech maloletých detí.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

13. Odvolací súd posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov uplatnených odvolateľom a to, či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, vychádzajúc z toho, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (porovnaj Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

14. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

15. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predostreté v odvolacom konaní odvolateľom, bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky, za daných skutkových okolností, na stanovenie rozsahu výživného zo strany otca tak ako ho stanovil súd prvej inštancie.

16. Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd považuje napadnutý rozsudok vo výrokoch o výživnom a dlžnom výživnom za vecne správny. Súd prvej inštancie správne o výške výživného rozhodoval v súlade s ustanoveniami § 62, § 75 Zákona o rodine. Ohľadne skutkových otázok posudzovaných súdom prvej inštancie neučinil odvolací súd odlišný skutkový záver. Vo vzťahu k rozsudku o stanovení rozsahu výživného a následne dlžného výživného odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci a nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov odchyliť, príp. zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia pridáva tieto argumenty.

17. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predostreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky, za daných skutkových okolností, na zmenu rozsahu výživného. Odvolateľ nesúhlasí so stanovenou výškou výživného, napadnuté rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutočného stavu veci vo vzťahu k jeho možnostiam a oprávneným potrebám oprávnených a právne závery súdu o stanovení výšky výživného nemajú základ vo vykonanom dokazovaní.

18. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky odvolací súd uvádza, že za situácie súdom zisteného skutočného stavu možno konštatovať, že zvýšenie výživného zodpovedá odôvodneným potrebám V. K. a mal. O. K.. Súd správne určil výšku primeraného výživného, ktorá zodpovedá potenciálnym možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, prihladnuc na osobnú starostlivosť matky.

Potencialitou príjmov otca sa súd prvej inštancie podrobne zaoberal v odôvodnení svojho rozhodnutia, odvolací súd preto odkazuje na túto argumentáciu.

19. Navrhovateľ aj maloletý O. sú stále osobami oprávnenými z výživného a sú odkázaní na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany rodičov. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 230 CSP i ustanovenie § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

20. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

21. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

22. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil existenciu dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného v zmysle § 78 ods.1 Zákona o rodine a § 121, § 154 CMP a to z hľadiska zmeny pomerov na strane detí, ako aj oboch rodičov. O výške výživného rozhodol správne v súlade s ust. § 62 a § 75 Zákona o rodine. Povinnosťou súdu pri určovaní výživného je prihliadať na najlepší záujem dieťaťa, ktorý má relevanciu pri určovaní rozsahu výživného. Každé dieťa má právo mať jasný životný štýl, rasti, potreby sú zvýšené, je potrebné prihliadnuť pri stanovení výživného aj na možné scenáre rozvoja vývoja dieťaťa v krátkodobom a dlhodobom horizonte. Výživné znamená, že dieťa dostáva prostriedky a aj príležitosti, aby sa mohlo rozvíjať fyzicky, mentálne, duchovne, sociálne zdravým, normálnym spôsobom, teda potreby dieťaťa pri stanovení výživného sú vnímané v najširšom slova zmysle a čo v najlepšom jeho záujme. Výživné má slúžiť na zabezpečenie všetkých odôvodnených potrieb dieťaťa s cieľom zabezpečiť jeho komplexný rozvoj.

23. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité nielen jeho reálne zárobokové (majetkové) pomery, ale aj jeho potenciálne príjmy, ktoré by dosahoval pri využití celého svojho potenciálu a je potrebné poznamenať, že súd prvej inštancie vychádzal z týchto zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného. V priebehu konania zo strany otca neboli predložené relevantné dôkazy preukazujúce neschopnosť dosahovať iný príjem než deklaruje pre súdom. Povinný rodič na základe svojho rozhodnutia skončil výkon svojej funkcie a ukončil aj pracovný vzťah s určitým konkrétnym príjmom. Táto okolnosť nemôže byť pripísaná na ťarchu oprávnených osôb z výživného tak, že sa nebude podieľať na ich oprávnených výdajoch podľa svojich schopností a možností.

24. Súd prvej inštancie vychádzal pri stanovení výživného správne z daných zistení. a s prihliadnutím na platové pomery porovnateľných lekárov považoval sumu navýšeného výživného za sumu, ktorá je v schopnostiach a možnostiach otca. Pri stanovení možností a schopností otca je potrebné podotknúť, že otec nepredložila súd žiadne dôkazy, ktoré by svedčili o jeho aktivite pracovať na plný úväzok

a dosahovať iný príjem. Ako už bolo konštatované dané konanie nemôže byť na ťarchu detí, ktoré v dôsledku práve tohto konania by mali mať zníženú životnú úroveň, ktorú by inak mohli mať. Námietky dotýkajúce sa nesprávneho stanovenia možností a schopnosti otca nie sú dôvodné.

25. S prihliadnutím na dané zistenie je správne a dôvodné aplikovať princíp potenciality príjmu povinného rodiča. Pri uplatnení daného princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.02.2019, sp. zn. 3Cdo/236/2018, tvorba právnej vety: najpravo.sk;).

26. Princíp potenciality príjmov nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania sa povinného vymedzuje fiktívny (prezumaný príjem), ktorý je následne základom pre určenie výživného na dieťa (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/14/2021, zdroj: nsud.sk; tvorba právnej vety: najpravo.sk).

27. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávnenej osoby, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

28. K argumentu otca, že súd pri percentuálnom vyjadrení nesprávne vyčíslil alikvotnú časť na výživné treba uviesť, ako na to správne poukázala matka vo vyjadrení, že ak by sa otec dobrovoľne nevzdal svojho postavenia primára v nemocnici jeho reálny príjem by bol oveľa vyšší ako uvádzaných 1.966 € netto. Odvolací súd konštatuje, že potencialita príjmov otca, z ktorej vychádzal súd prvej inštancie pri určovaní výšky výživného je zároveň aj odpoveďou na ďalšiu otcovu námietku o pomere jeho súčasného príjmu k príjmom matky 30% ku 70%, pretože ak by otec zotrval na svojej pracovnej pozícii tento pomer by bol nepochybne iný.

29. Matka predložila súdu špecifikáciu potrieb oboch detí, ktoré súd prvej inštancie posúdil správne v tom smere, že došlo k výraznému zvýšeniu ich potrieb oproti pôvodnému stavu, kedy bolo naposledy rozhodované o výživnom. Je možné mať za osvedčené a preukázané, že zvýšené náklady súvisia s ich štúdiom, stravovaním, s nákupom drogérie, kozmetiky a s inými výdavkami na voľnočasovú činnosť. Aj napriek plnoletosti V. ten žije v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá uhrádza všetky plnenia, súvisiace s chodom domácnosti. Je preto len spravodlivé, že na Tomáša ako aj maloletého O. pripadá pomerná suma týchto nákladov. Okrem toho je obom zo strany matky poskytovaná osobná starostlivosť. Tieto plnenia materiálnej aj nemateriálnej povahy je potrebné pričítať matke na plnenie vyživovacej povinnosti a premietnuť ich do pomeru, v akom by sa mali rodičia podieľať na úhrade výdavkov oprávnených.

30. Odvolací súd stanovené bežné mesačné výživné považuje za výživné zodpovedajúce zákonom ustanoveným východiskovým kritériám, rozsah takto stanoveného výživného, ktoré je otec povinný platiť, je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci. Na strane V. a O. je potrebné uviesť, že sú vo veku, kedy náklady reálne vzrástli v súvislosti s ich vývinom. Percentuálne rozpätie výživného 18 až 20 % z čistého príjmu povinného rodiča (ktoré však má len odporúčací charakter a nie je pre súd absolútne záväzný) teda zodpovedá reálnym nákladom, ktoré je nevyhnutné na mal. dieťa vynaložiť. Súd prvej inštancie ustálil náklady na maloleté dieťa cca. v sume 900 €, čo otec síce rozporoval, ale pri skúmaní odôvodnených potrieb oprávnenej osoby nie všetky výdavky, pokiaľ ide o bežné a nevyhnutné, musia byť exaktne preukázané, najmä ak ide o skutočnosti všeobecne známe a nie je možné pri kvantifikácii peňažného vyjadrenia bazírovať na striktnom vyčíslení jednotlivých vynakladaných výdavkov. Pri porovnaní nákladov pre oprávnených oproti stavu v čase pôvodného konania treba zdôrazniť, že nastal aj objektívny vývoj životných nákladov. Podľa potvrdení Štatistického

úradu Slovenskej republiky v roku 2021 dosiahla miera inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien hodnotu 3,2% a v roku 2022 12,8% oproti predchádzajúcim rokom.

31. Úlohou súdu bolo posúdiť, akou mierou sa majú rodičia podieľať na uspokojovaní takto vyčíslených potrieb dieťaťa. Rozdelenie tejto sumy na polovicu pre každého rodiča by neprichádzalo do úvahy ani pri rovnosti príjmov oboch rodičov. Absencia nemateriálneho plnenia v podobe osobnej starostlivosti by zo strany otca pochopiteľne a rozumne mala byť kompenzovaná plneniami materiálnymi, konkrétne napr. platením výživného vo zvýšenej miere. Obligatórnym zákonným hľadiskom pri určovaní výšky výživného je osobný výkon starostlivosti, ktorý Zákon o rodine nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10.11.2011, sp. zn. IV. ÚS 489/2011). Pri výrazne prevažujúcej miere osobnej starostlivosti matky o maloletého O. a stále trvajúcej aj pri V. napriek jeho plnoletosti len v zníženej miere nastolená situácia medzi rodičmi sa už teraz prieči zásadne rovnocennému výkonu rodičovských práv a povinností, a to v dôsledku prihladania na dikciu ustanovenia § 62 ods. 4 Zákona o rodine, v zmysle ktorého sa osobná starostlivosť rodiča o mal. dieťa započítava na účely materiálneho plnenia vyživovacej povinnosti. Uvedenú odchýlku v neprospech otca možno racionálne odôvodniť ustanoveniami § 62 ods. 2, § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

32. Odvolací súd poznamenáva, že výživné tak ako ho určil súd prvej inštancie zohľadňuje iba časť potrieb oprávnených, preto je nepochybné, že matka dopĺňa okrem svojej osobnej starostlivosti aj finančným plnením zdroj ich výživy na hranicu nevyhnutnú pre ich všestranný rozvoj. Odvolací súd považuje výživné stanovené súdom prvej inštancie za výživné, ktoré nie je primerané možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca v kontexte zvýšených výdajov oprávnených a to aj s prihliadnutím na ďalšiu vyživovaciu povinnosť povinného otca, na vyhodnotenie jeho životnej úrovne.

33. K tvrdeniu osoby povinnej z výživného, že súd nezohľadnil a nezistil dostatočne príjem matky odvolací súd uvádza, že pri určení rozsahu súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Táto námietka nemá vplyv na stanovený rozsah výživného, pretože matka aj v súčasnosti sa podieľa na financovaní nákladov spojených s výživou detí ako už bolo konštatované. V takto stanovenom rozsahu výživného je zohľadnené aj na poberanie rodinných prídavkov a daňového bonusu matkou.

34. Za daného stavu odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Upresnil však platenie výživného pre plnoletého navrhovateľa 1. rade. Rozhodovanie o výžive maloletých detí je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle ustanovení § 111 až § 122 CMP. Okruh účastníkov tohto konania treba posúdiť podľa ustanovenia § 7 ods. 2 CSP, podľa ktorého v konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať. Navrhovateľ v 1. rade bol účastníkom predmetného konania aj pred dovŕšením XX-teho roku svojho veku. V priebehu konania nadobudol procesnú spôsobilosť, kedy pred súdom môže konať samostatne v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (§ 67 CSP). Od tohto obdobia navrhovateľ získal spôsobilosť konať samostatne, napriek tomu, že predmetom konania ostalo obdobie zvýšenia vyživovacej povinnosti zo strany povinného otca v čase, keď bol ešte maloletý. Na základe jeho súhlasu s pokračovaním v konaní sa stal účastníkom konania na strane navrhovateľa. Vzhľadom na jeho súhlas pokračoval súd v konaní s navrhovateľom. Navrhovateľ je plnoletým oprávneným subjektom k poberaniu výživného, pričom je otec povinný platiť výživné k jeho rukám.

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).